

УДК 378; 316.422

Трофимова О.П., студентка гр. 011м-22з-1 ІГСН

**Науковий керівник: Козинець І.І., доцент кафедри філософії і педагогіки
(НТУ „Дніпровська політехніка”, м. Дніпро, Україна)**

РЕФОРМА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Професійне навчання це процес, який спрямований на навчання дійсних чи майбутніх працівників професійних знань та вмінь з метою здобуття навичок, які необхідні для втілення визначених задач в конкретній спеціальності. Здобути професійну освіту можна навчанням у вищих і спеціалізованих навчальних закладах освіти, стажуванням на курсах підвищення кваліфікації, покращення професійної рівня на виробництві, та іншими методами професійного розвитку (консультації, тренінги, спільні практики, вивчення уроків, наставництво, технічна допомога).

Щоб задовольнити потреби сучасного українського ринку праці конкурентоспроможними фахівцями необхідне реформування професійної освіти. Платоспроможні роботодавці чекають на кваліфікованих робітників, для них створюють комфортні умови, сприятливий графік роботи, готові забезпечувати найкращими матеріалами та сучасними технологіями.

У 2019 році стартувала Програма ЄС «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України». Вона сприяє реформі професійної освіти в Україні, яка має на меті дати можливість кожному, хто хоче бути затребуваним на ринку праці, отримати професію в сприятливих умовах, реалізувати себе професійно. Проект триватиме до 2023 року. У 2020 році Колегія МОН схвалила Стратегію розвитку професійної освіти на період до 2023 року. Можна виділити 4 направленості: побудову ефективної системи управління, фінансування; покращення змісту, якості професійної освіти; вдосконалення системи відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох об'єднуються з відповідним розподілом ризиків; пропаганду сфери. Реформи підтримуються на національному рівні. Як зазначено на офіційному сайті Міністерства і науки України [1] Президентом України Володимиром Зеленським, підписано Указ «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти», для виконання створено Раду з питань розвитку професійно-технічної освіти в якості консультативно-дорадчого органу при Президентові. Затверджена концепція Державної цільової соціальної програми розвитку на 2022-2027 роки. Передбачено реформу децентралізації: передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність; розвиток партнерства, популяризацію професійної освіти, відбувається оптимізація мережі закладів професійної освіти, модернізації змісту та якості освіти. Кожні три роки планується проводити аналіз ринку праці в регіонах, затверджувати регіональні програми по розвитку професійно-технічної освіти.

Впроваджуються державні стандарти з конкретних робітничих професій на модульно-компетентнісній основі. Ці стандарти впроваджуються у професійно-технічних закладах освіти, на підприємствах, де забезпечують якісну кваліфіковану підготовку робітників. Стандарти на компетентнісній основі не мають типових навчальних програм з дисциплін, планів, їх перелік затверджується сумісно с роботодавцями; робочі навчальні програми спільно розробляються з замовниками кадрів, погоджуються з регіональними органами освіти; навчальний матеріал поділено на модулі.

Педагоги проходять підвищення кваліфікації у науково-методичних центрах, вищих навчальних закладах, закладах післядипломної освіти, на підприємствах, в організаціях, за принципом вільного вибору форм навчання, робочих програм.

У закладах професійної освіти створюються, так звані, Центри кар'єри, в яких можна отримати допомогу з пошуку роботи або започаткуванню власної справи.

З метою набуття технічних навичок, сучасні роботодавці на ринку праці проводяться тренінг, курси, семінари. Акцент робиться на безперервну освіту накопичується досвід загальної та професійної, гуманітарної освіти, самоосвіта набуває великого значення, наголошується поступальність вертикального та горизонтального освітнього процесу. Як зазначено у статті [2], розвиток творчого потенціалу особистості інтеграція формальної, неформальної та інформальної складових освітнього процесу. Це засвідчується обсягом державної підтримки науки, приватними інвестиціями, кількістю наданих патентів на винахід в рік. До прикладу, в Японії щорічно оформлюється 150 тис. патентів, в США – 75 тис., Франція на третьому місці – 30 тис. патентів. Це – країни лідери в освітньому просторі. У вишах потрібно задавати майбутні орієнтири розвитку цієї галузі, будувати фундаменти для інноваційних рішень. У зв'язку зі зростанням популярності наукових досліджень змінюється підхід до освітнього процесу, студент отримує новий статус – активного дослідника, що самостійно застосовує під час навчальної та науко-дослідницької роботи навички пошукової, конструкторської та винахідницької діяльності [2].

Важливою складовою реформування є впровадження дуальної освіти, коли теорія опановується в закладі з педагогом, а практика проходить на виробництві. Запроваджуються виплати підприємствами та організаціями галузевих, іменних стипендій кращим учням, студентам професійно-технічних і вищих навчальних закладів; підприємства та організації допомагають в утриманні та розвитку матеріально-технічної бази професійно-технічних і вищих навчальних закладів; розробляються механізми забезпечення випускників професійно-технічних і вищих навчальних закладів робочими місцями на підприємствах; студенти приймають участь у спільних заходах: конкурсах, виставках, конференціях. Дуальна освіта дозволяє молоді під час навчання розпочати кар'єру, зрозуміти особливості професії, принцип роботи виробництва.

Передбачено навчання на європейському обладнанні, стажування за кордом, перенавчання дорослих для роботи з сучасної технікою. Впроваджуються заходи, спрямовані подолати проблему недобросовісних трудових відносин між працедавцями і працівниками.

Основою професійної освіти є поступова дітей до свого професійного вибору, вони мають спиратися на власні знання та навички, а результатом повинно стати успішне працевлаштування за обраною професією. Реформи здійснюються за для того, щоб діти швидше стали самостійними, впевненими в собі, швидше почали заробляти; щоб підприємства отримували необхідних фахівців і робили бізнес прибутковим; щоб майбутній спеціаліст набув не тільки необхідні знання, але й формував в собі необхідні практичні уміння, навички; щоб виховувати певні моральні та етичні якості, які допоможуть успішно працювати в обраній галузі.

Перелік посилань

1. Указ Президента України № 130/2021 від 31.03.2021 р. "Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти". URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/volodimir-zelenskij-utvoriv-radu-z-pitan-rozvitku-profesijno-tehnichnoyi-osviti>
2. Гурковський В. І., Юсеф Н. Н. Особливості державного реформування професійної освіти. *Науковий вісник: Державне управління*. 2019. № 1(2). С. 42–48.